

A
L 11973

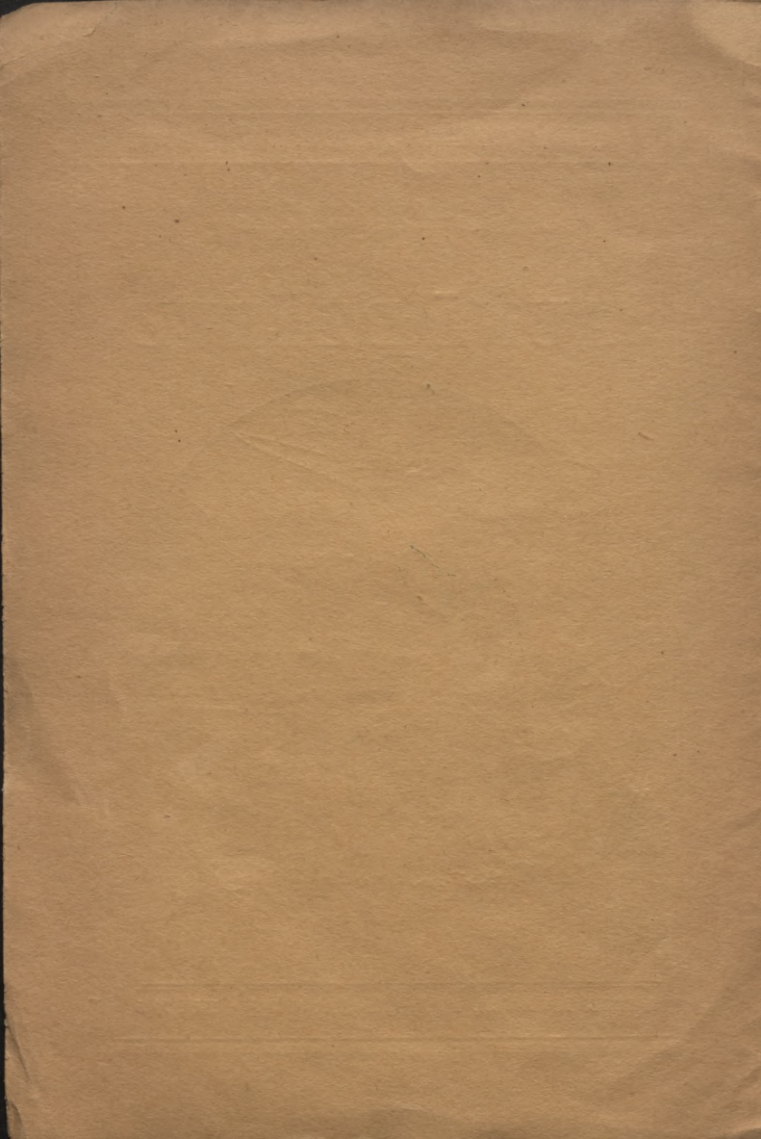
JAUNATNES LITERATURA № 61

ANDRĒJS UPĪTS

JAUNĀ DZĒRVE

J. ROZES APĢĀDIBĀ, RIGĀ, KRIŠJĀNA BARONA IELĀ № 5

L A
11973

ANDRĒJS UPĪTS

7022 252

JAUNĀ DZĒRVE

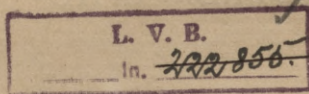
PIEKTAIS IESPIEDUMS

ILUSTRĒJIS ARTURS DREKSLERS

RĪGĀ, 1927.

J. ROZES APGĀDĪBĀ, KRIŠJĀNA BARONA IELĀ 5

0308046287

J. Rozes grāmatu spiestuve,
Rīgā, Kr. Barona ielā № 37.

JAUNĀ DZĒRVE.

Notikums Meža-mātes valstī.

īpa nebij lielāka par savu māsu. Arī citādi augumā un ārējā izskatā neatšķīrās no tās. Taču jau pa tām trim četrām dienām, ko abas nogulēja perēkli, skaidri varēja nomanīt viņas savādo dabu.

No laika gala viņa nevarēja mierīgi nogulēt. Trinās un grozijās tā, it kā tai kājas un pavēdere nemitoši niezētu, plūkāja pe-

rēkļa malā atlupušās niedru cīpslas, stiepās pāri malai, urba knābi dziļi slapjā tīreļa sūnā un dūpās. Māsu vienmēr spieda pie malas, vai gūlās tai virsū, tā kā tēvam vai mātei, ar barību atskrējušiem, ikreiz vajadzēja perēkli nodibināt kārtību. Bet tas bij iespējams tikai tad, kad atnestā barība bij izdalīta, jo nerātne negaidīja, nelikās mierā, spiedza un taisījās kāpt laukā no perēkļa.

Likās, viņa bij jau no olas izšķilusies ar neizprotamu nemieru pret mīksto perēkli noliektā bērza un niedru aizvējā. Viņa negaidīja, kā mēr vecie to atzīs par diezgan spēcīgu un izvadās, bet izkāpa pati. Kādu rītu, kad vecie abi reizē atskrēja pār mežu no tuvējās laukmalas, viņa, cinī pakāpusies, kaklu izstiepusi, ziņkārīgi skatījās apkārt plašā svešā pasaulē un dūšīgi vēcināja spārnus. Tracis bij liels. Vecie sirdīgi kļiedza, lidoja apkārt un tik tikko neaizķēra to slaidām, spēcīgām spārnu švīkām. Perēkli palikusē māsa žēli pīkstēja un arī karpījās laukā. Pa visu tīreli bij dzirdamas uztraukto dzērvju kļaidas.

Augu dienu tīrelī nenorima dzērvju klaigas. Tikai no rīta puses bij drusku klusāk: tad visas lielās aizskrēja mežam pāri laukmalā barību meklēt, un kas palika perēkli uz olām, vai par sargiem, tās izturējās klusu un iekliedzās tikai retu reizi, kad mežsarga āpsēlis ierējās tīreļa salu ataugā, vai izbiedēts briedis paskrēja tuvu gaļām. Bet jau pirms pusdienas tīrelī pudzēja visi mežmalas ieloki un gaisss trīcēja dzērvju klaigā. It sevišķi uz vasaras beigām, kad visi perēkli bij tukši un dzērvs sāka nopietni taisīties uz rudens ceļojumu.

Jaunā dzērve bij kā apmulsusi, kā noreibusi šajā pudzēklī. Visa lidošanas māksla, visi paņēmieni, izveidojumi un izlocījumi, ko citas dienām mācījās, viņai ar reizi bij rokās. Vecie, parauga dēļ visvisādi izlidojušie, izmanevrējuši, mazliet aizkusuši nolaidās zemē. Jaunā spēcīgi pavēcināja spārnus, paskrēja divus soļus uz priekšu, palēcās un ar četriem spēcīgiem spārnu vēcieniem pacēlās pāri visgaļākās egles galotnei. Kājas un kaklu lepni izstiepusi, spārnus tikko kustinādama, viņa aplaidās egles galotnei trīs reiz apkārt uz vienu pusi, trīs reiz uz otru. Pacēlās taisni gaisā, augstu, augstu, tā kā no apakšas neizskatījās lielāka par cīruli, tad laidās zemē, veikli izvairījās no māsas, kas laidelējās turpat meža galotņu augstumā, gandrīz aizķēra vecos, tā kā tie brīdinādami skaļi iekliedzās, apskrēja reizi apkārt noliektajam bērziņam un nometās divi soļi no vecā perēkļa. Viņas brūnisarkanās acis dega kā ozola ogles, nāšu caurumiņi klusi, bet neatlaidīgi svilpa, melni-zilganais slaidais knābis laistījās kā sakarsēta tērauda nagla. Viņa to iedūra sūnā un padzērās vēso, smaršīgo rāvu. Tad skaļi iebrēcās — līdzīgi cilvēkam, kas izmisis sauc pēc palīga — un pacēlās atkal gaisā, pāri meža galotnēm. Kājas un kaklu izstiepusi, spārnus tikai mazlietiņ kustinādama, viņa lēniem, spēcīgiem lokiem šūpojās gaisā un pamazām cēlās arvienu augstāk. Pār mežu vilka žirgts vējiņš, drebināja smalkās pūkainās spalvas jaunās dzērvs astē, tā kā tā no zemes izskatījās kā virmojošs pelēku putu kamols. Bet pamazām it kā sarāvās dzērvs augums gaisā. Nebij vairs atšķirami par sevi viegli vizošie, pelnu-pelēkie spārni,

bālganā pavēdere un garais gludenis kakls. Redzams tikai paliels nīrbošs punkts. Skaļi un dzirdami augšā atkal atskanēja spēkā un aizgrābtībā aprauts kliedziens. „Gru-ū... gru-ū!” apakšā līgsmi atsaucās vecās dzērves. Un kad jaunā augšā atkal atbildēja, tad arī viņas ilgāk nevarēja noturēties. Pacēlās spārnos, pāri meža galotnēm, cēlās arvienu augstāk, tuvāk jaunajai. Un pakal viņām, uztraukti iekliegdamās, skrēja otra jaunā...

Jaunā dzērve bij trakule un karstgalve, to drīz varēja visur nomanīt. No mežsarga āpšēja, visā tīrelī pazīstamā lielākā dzervju ienaidnieka, viņa nepavisam nebijās. Mierīgi stāvēja uz ciņa un, kaklu pagriežusi, savām brūni-sarkanām acīm skatījās, kā viņš riedams gandrīz aizrijās, klabināja baltos zobus, sprauslāja, reizēm dūsmās raudādams smīkstēja, palēcās uz augšu, attupās, paskrēja uz priekšu, bet tūlīt kāpās atpakaļ un nedrīkstēja nākt klāt. Un kad viņa, nepatīkamo troksni beidzot apņikusi, cēlās spārnos, tad tišām skrēja tik zemu, ka spārnu galiem tikko neaizķēra āpšeli, kas nobijies, asti kājās iemiedzis,

kaukdams kūleņoja prom uz mežmalu, no kurienes jau labu brīdi skanēja mežsarga svilpiens. Kad uz rudens pusi tīreli arvienu biežāk sāka nākt dzērveņu lasītājas, jaunā dzērve kā kaitinādama un zobodamās, griezās turpat neaugstu virs galvām un nelikās protot, kad sievietes plaukšķināja rokām un vēcināja strīpainiem priekšautiem. Un kad lielākā pūlī sagājušas, dzērves spēlējās sausākā meža ielokā, vai viņpus meža tīruma malā, jaunā dzērve taisīja tik ērmīgus lēcienus, tik savādi mācēja izlocīt kaklu, nolaist spārnus un grozīt visu augumu, ka citas iebrēcās priekā vai arī skaudībā.

Bet zemē viņai no laika gala diez' kā nepatika. Viņai bij savāda dziņa, celties augstu augstu gaisā, kur vējš svilpa spārnu garajās spalvās, saules dzirkstis žilbināja acis un galva reiba bezgalīgā plašumā un dzidrumā.

Sākumā jaunā dzērve stundām laidelejās pāri tīrelim, gluži aizmirsās uztraukumā un priekā par šo neierobežoto plašumu un vaļību. Lūkojās lejā, kur tīreļa plankumā nīrbēja mazi pelēki putniņi, un sajuta savādu lepnumu par to, ka viņa viena pati, ka neviena cita no šīs vasaras vadājuma nešķiras nost no vecajām un necēlas tik augstu.

Bet drīz viņā pamodās atkal jauns nemiers. Nezināja un nesaprata, no kurienes tas, uz kuriem tas velk viņu. Bet gaisā pacēlusies, arvienu mazāk skatījās atpakaļ uz zemi un arvienu vairāk vērsās zili-dzidrajā tālumā, uz dienvidus pusi. Uz to pusi, gar kuŗu gāja saule, mākoņus zeltīdama, dzeltošās lapās vizēdama, upēs un ezeros mazgādamās. Acis viņai iedegās spulgāk, sirds trīsēja, spārni švīkstēdami šķēla dzidro, rudeņa dvēsmās plūstošo gaisu, pa visām cīpslām visā augumā strāvoja spēks un uguns. Arvienu lielākus lokus viņa lieca gaisā — uz dienvidus pusi. Arvienu biežāk, skaļāk un uztrauktāk atskanēja viņas tāļu dzirdamie kliegzieni.

Neapturamas, neapmierināmas ilgas bij izmanāmas jaunās dzērves kliegzienā. Kā maza sērkokciņa liesma aizdedzināja visu noras sauso zāli, tā viņš uztrauca jaunās un vecās dzērves pa visu tīreli: simtām balsu viņu apakšā atskapoja gaŗi stieptā līkumotā laidā. Kur jaunā dzērve,

atgriezusies, skrēja garām, tur tūlī sacēlās nemierīga spārnu švīkoņa.

Tas bij iedzimtais gāju-putnu nemiers, kas rudenim tuvojoties auga arvienu lielāks un lielāks. Gāju-putnu ilgas vienmēr ir kā ceļā starp divām pasaulēm, starp divām tēvijām, kas mūžam cinās savā starpā, velk katra uz savu pusi. Pavisam viņas neapklust nekad, tikai reizēm tā kā apgurst; tad dzērves stāv tīrelī uz ciņiem, šķietami vienaldzīgas un laiskas, ierautiem kakliem, vienaldzīgām, miegainām, bālganu plēvīti aizvilktām acīm. Jaunās dzērves skalie kliegzieni un straujā tieksme uz nekad vēl neredzēto dienvidus tēviju, uztrauca un sajūsmināja visas agrāk nekā citiem gadiem.

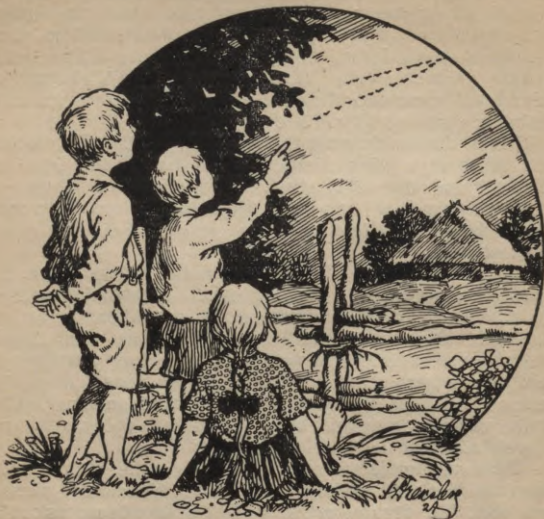
Divas dienas dzērves taisījās tālā, grūtā ceļā. Rindojās, manevrēja, izjuka, laidelējās pa vienai, sabrēcās, nolaidās zemē un cēlās atkal. Nakts bij visai nemierīga. Līdz pat gaismai dzirdāmi uztraukto, miegā iztraucēto jauno dzērvju bailīgie kliegzieni un veco rājošās, mierinošās balsis.

Bij skaista, rāma, dzirkstoši skaidra rudens diena, kad tīreļa dzērves pacēlās uz gaŗo ceļu. Viņas bij pirmās — no citiem apkārtnes dumbrājiem un purvājiem nekur vēl necēlās. Slaidā, varenā kāsi viņas cēlās pāri tīrelim ieslīpi gaisā, mierīgi, nesteigdamās, spēkus taupīdamas, labi apzinādamās gaŗo ceļu un ceļa grūtības. Priekšējā, vadone, laiku pa laikam kārtību atgādinādama, asi ieklieodzās, pārējās klausīgi, klusi atsaucās: dzērves skumji atsveicinājās no savas ziemeļu dzimtenes...

Tikai vienīgi jaunā dzērve, kāša garākā likuma vidū, nesajuta itnekaŗu skumju. Viņa tikai vienaldzīgi pameta acis lejā, kur dīvaini mazs, sveŗs un savāds nu izskatījās tīreļa pelēkais plankums ar zilo ezera aci vidū. Pūkains meŗa ieloks tāļu apkārt, noplauti lauki ar labības gubiņām, dzeltenas bērzu un kļavu birstalas, maza mājiņa meŗmalā ar baltu kūpoŗu skursteni, ar klingēŗiŗu dārziņu pretīm lodziņam un bērnu pulciņu uz gulŗetas. Jaunā dzērve skatījās uz dienvidiem, no kurienes cēlās reti balti-pūkaini mākonīŗi un gaŗ zilo debesloku rāmi pelŗēja pretīm. Likās, itkā tie tepat gaŗ muguru mīksti

glaudīdamies slīdētu pāri. Mīlie mākonīši... viņi nāca no dienvidiem, no turienes, kurp dzērvēm jāskrien. Tie turienes, zaļās, siltās zemes vēstneši, izsūtīti viņām pretīm.

Jaunā dzērve nevarēja novaldīties rindā. Skaji iebrēcās un aplami savēcināja spārnus. Sirdīgi kliedzieni priekšā un aiz muguras apsauca viņu. Viņa padevās,

bet tikai ar lielām pūlēm savaldīdamās un noturēdamās. Viņai likās, ka viss kāsis virzās tik gauži lēnām un gausi, ka ne mūžam nerasnīgs viņējo debesmalu, no kuras mākonīši cēlās augšām.

Bērni lejā bija dzirdējuši dzērves.

„Rindā dzērves! rindā dzērves — rindā-ā!” atskaneja sīkas, skaļas, skaidri sadzirdāmas balstiņas.

Plaukstīm aizsegtās acis tur no lejas velti vērās gaisā: pret sauli, pīrbošā dzidrumā, dzērves nebij saskatāmas.

Jauno dzērvī bērnu balsis savādi uztrauca. Viņa acumirkli aizmirsā visu, redzēja tikai zilos, tālos dienvidus un mirdzošo brīvo plašumu apkārt. Nesavaldāmā spēka un prieka pārplūdumā viņa iebrēcās kā negudra, pasītās sāņus no rindas laukā un kā lode devās taisni gaisā. Acumirkli kāsis izjuka, dzērves sabruka vienā nūdzēklī, kuņam cauri jaunā dzērve šāvās uz augšu. Uztraukti, nikni kliegzieni skanēja no visām pusēm, visapkārt šmīkstēja spēcīgu spārnu un knābju cirtieni, dzirkstīja dusmās iekaisušās sarkanās acis. Jaunā dzērve nevēroja nekā. Izvijās nūdzēklim cauri, pacēlās augstu pāri tām, neprātīgā sajūsmā savēcinājās tā, ka gandrīz apmeta kūleni. Bet tajā acumirkli — pati nesaprata, kas bij, kas nē — viņa sajuta labajā spārnā pie pleca briesmīgu, asu dzēlienu, iebrēcās no sāpēm un atkrita atpakaļ. Tikai acumirkli, tad sāpes likās pārgājušas. Dzērve pavēcināja spārnus parastā ritmā. Viņai likās, ka skrien uz priekšu. Bet tad viņa piepeši ar baigu sajūtu nomanīja, ka sverās sāņus uz labo pusi. Viņa pagrieza galvu atpakaļ. Kreisais spārns vēcinājās, kā arvienu, bet labais karājās slābi uz leju un nekustējās. Viņa paskatījās augšup. Augstu augstu gaisā kliegdamas griezās sajukušu dzērvju nūdzēklis, palika arvienu augstāk, arvienu augstāk. Viņa krita lejā . . . Iebrēcās izmisumā, atlieca kaklu pār muguru atpakaļ, pierāva kājas pie vēdera un atspērās kā senāk, no zemes celdamās, bet apgriezās tikai riņķī tukšā gaisā. Spēji no apakšas izslējās egļu robainās galotnes ar sakaltušiem čiekuriem. Zaros mezdamās, ar kreiso spārnu izmisusi kuldamās, kūlēpodama dzērve nokrita zemē.

„Juka dzērves, juka dzērves — juka-ā!“ bērni sauca, izdzirduši gaisā sajukušo dzērvju kļaiņas.

Dzērve nokrita patālu mežā, krūkļu un apvītušu paržu cerā. No smagā trieciena apreibusi, viņa brīdi pastāvēja sakņupusi, aizmiglotām acīm, līdz pusei dūņās iedūrušos knābi. Bet drīz viņa atžilba un nostājās taisni. Labais spārns stāvēja ērmoti līdz zemei nokāries, likās

smags, itkā tam akmenis būtu piekārts, un neatlaidīgi, kodīgi sāpēja. Sūrstēja arī labās kājas pakalējais pirksts, laikam kritienā atplēsts. Viss augums likās pilns dedziņošu nekustīgu sāpju. Laiku pa laikam dzērve sakustējās it kā uz iešanu, bet īstenībā tikai no sāpēm. Papriekšu

saraustījās viss augums. Kad tas atkal aprimās, tad vēl trīsēja zalgan-dzeltenās kājas, un beigās pavērās knābis un atskanēja garī vilkts „gru-ū” — kā neapzināts, pusapslāpēts vaids.

Bet dzērve nedomāja par savām sāpēm. Visā viņas būtņē kvēloja tās ilgas, kas pamazām bij iekarsušās un

pirmīn tur augšā it kā aizliesmojušās. Viņa redzēja tikai dzidro debesloku un baltos mākonīšus, kas nāca no dienvidiem. Viņa dzirdēja augšā sajukušo dzērvju klaigas un galvu pagriežusi vērās pelēkām sūnas bārkstīm apvītā egles zaru biezoknī. Un laiku pa laikam pavērās knābis un atskanēja gari stiepts, žēls „gru-ū“ . . .

Ilgi viņa nevarēja norimties uz vietas. Sāka iet uz tīreļa malu. Saredzama tā nebij, bet dzērve tāpat instinkti vi jauda, uz kuŗu pusi jāiet. Iet bij grūti. Kājas pinās melnēņu mētrās un paparžu ceros, labais spārns vilkāš pa zemi, uz katra soļa sāpes divkārt asi dzēlās visās cīpslās. Bet viņa tomēr gāja. Viņai bij jāiet. Tīreli viņa gribēja atkal celties spārnos un skriet citām pakaj. Par citu viņa tagad nedomāja.

Netālu no mežmalas tīreli locījās trīs dzērvenju lasītājas. Uz līdzenā sūnas laukuma viņa pusē bij vēl citas. Bet dzērve viņas maz vēroja. Uzkāpa uz paaugstāka činkura un savēcināja spārnus. Acumirkli viņai likās, ka pazib garām meža robainās galotnes, ka paliek tālu lejā pelēkais tīreļa plankums ar zilo ezera aci viducī, kā spirts vējinš šalc caur spārnu spalvām un balti mākonīši kāpj no dienvidiem pretī. Bet nevilus galvu pagriežusi viņa ieraudzīja tepat priekšā trīs ogotājas, redzēj savu labo spārnu, slābi gar činkuru nolaidušos un gari novaidējās: „gru-ū“ . . .

Ogotājas nāca tuvāk un dzērve ievilkās atpakaļ mežā, krūķļu biezoknī. Tur viņa nekustēdamās nostāvēja līdz tumsai un tad visu nakti. Ritā, ar mazu gaismiņu, viņa atkal uzkāpa uz ciņa, vēcināja kreiso spārnu un gribēja celties gaisā. Un jo asākas palika sāpes labajā spārnā, jo ātrāk viņa vēcināja kreiso. Vēcināja, līdz pagalam nogura. Tad skatījās gaisā, kur nu rinda pēc rindas slidēja pāri uz dienvidiem. Lāgiem viņa žēli un skaļi iebrēcās. Dzērves gaisā ligsmi klaigāja, bet viņai neviena neatšaucās.

Tā pagāja diena. Krēslā viņai iegribējās ēst. Viņa pastaigājās pa tīreli, apēda pāra desmit dzērvenogu. Mežmalā paurbināja ar knābi dūnās, izraka mīkstu baltu sakni un apēda to. Tad ielīda atkal cerā. Tonakt viņa ilgi

urbinājās ar knābi ap slimo spārnu, lieca to atpakaļ parastā vietā, kārtoja izplūktās spalvas. Ritā, ar mazu gaišmiņu, stāvēja atkal uz ciņa, vēcināja spārnu, skatījās gaisā un brēca.

Tā dzērve nodzīvoja visu rudeni. Pa dienu valkājās tīrelī, kāpa uz katra augstākā ciņa un mēģināja skriet, brēca un skatījās gaisā. Vakarā pameklēja un apēda dažas dzērvenogas, paurbināja kādu mīkstu sakni, bet pa nakti ielīda cerā. Gulēja nemierīgi, reizēm iebrēcās, reizēm uztrūkās un palēcās. Un ne dienu ne nakti, ne nomodā ne miegā neaprimās ilgas pēc dienvidiem. Tās kvēloja kā maza sūksta uguntiņa zem pelniem, ko vējš reizēm uzpūš spodrā liesmā.

Kā to nevarēja aizmirst, tā pierast nevarēja pie pastāvīgās staigāšanas. Desmit reižu dienā viņa aizmirsās, palēcās un gribēja celties spārnos, atkrita atpakaļ un iebrēcās sāpēs. Tad pamazām viņu sāka nomākt neizprotamas bailes. Viņa sāka baidīties no visa: no ogotājām, kas arvienu biežāki sāka nākt tīrelī, no stirnām, kas rindām skrēja atdzerties tīreļa ezerā, no šāvieniem, kas bieži atskanēja šur tur mežā. Baidījās no āpšeļa, kas šad un tad bij redzams mežmalā, no cilvēka ar zaļu cepures loku un bisi plecos. Baidījās no lapām, kas ar savādu nepatīkamu troksni bruka zemē no zariem, no sausajiem čiekuriem, ko vējš purināja no egļu galiem. Beigās sāka baidīties no paša meža, kas pamazām palika kails, tukšs, caurredzams un skanīgs. Naktis viņa tikpat kā nemaz vairs negulēja, dienās maz apstājās. Lēnām, nokārtu galvu, brida pa slapjo sūnu, bet sānīs vilkās līdzī aizlauztais spārns.

Nemiers un nemitīgās bailes viņu novārdzināja un nobeidza. Bez tam laiks palika arvienu vēsāks. Lija caurām dienām, un kad nelija, tad bieža salta migla slāpēja tīreli. Vējš vienmēr locīja egles un svilpa kailajā krūmajā. Sāpju dzērve vairs nesajuta ne labajā spārnā, ne citur, bet nu pastāvīgas aukstuma trīsas purināja viņas augumu. Pamazām viņa sarāvās un saruka. Pelēkās, viegli vizošās spalvas jau sen bij izplūkātas, novazātas, slapjas, dūņām aplipušas. Kājām āda sakrunkojusies,

sasprēgājusi, nagi aplauzīti, pirksti asinīs. Knābis palicis gaišpelēks, acis bālas un ūdeņainas. Viņa gāja gāzelēdamās, grīlodamās, nāsīm klusu sīkdama.

Tad arī barības sāka pietrūkt. Gan jau viņa ēda maz, bet dzērvēnes bij gandrīz visas nolasītas, tikai retumis vēl kur laimējās atrast sīku odziņu. Sūna un dūņas pamazām palika cietas un trauslas, knābis atlēcās kā no

koka vai akmeņa — saknes vairs nevarēja izrakt. Arī ūdens tikai retumis bij dabūjams. Nelija vairs, gaisā līdinājās lielas, baltas un aukstas pūkas. Aukstums un slāpes pastāvīgi mocīja dzērvi. Viņa plūca nākamgadam sariestos krūkļu pumpurus — paēst no tiem nevarēja, bet slāpes palika vēl lielākas.

Beidzot, kādu nakti balto pūku sabira bieza, bieza kārtā. Arī dienā vēl nerimās, krita un krita. Dzērve stāvēja mežmalā zem egles un skatījās puslīdz vienaldzīga. Tikai briesmīgs aukstums un slāpes viņu sāka mocīt ar-

vienu vairāk. Viņa pagrāba knābi balto birumu — no tā palika tā kā valgans, bet slāpes tika vēl lielākas. Vakarā viņa atcerējās ezeru tīreļa vidū un devās turpu padzerties. Grūti bij iet. Kājas dziļi grima baltajā birumā, ass ziemeļa vējš pūta sānis, gāza vai zemē un sīkiem asiem graudiņiem kapāja acis. Dzērve reizēm sakņupa, reizēm apstājās, žēli iebrēcās un gribēja griezties atpakaļ. Bet dedzinošas slāpes dzina viņu uz priekšu.

Viņa labi zināja, kur ezers: tūlī aiz tīreļa eglēm un liepām apaugušas salas. Salas aizvējā viņa brīsnīgu atpūtās, tad gāja tālāk. Aiz salas rāva briesmīgs vējš. Baltais birums veselām strūklām skrēja pār klajumu. Jau pa gabalu viņa ieraudzīja ezera zilganspodro, savādi nekustīgo līmeni. Ar beidzamiem spēkiem viņa kūlās klāt un klupa pie ūdens. Bet... tas bij sastindzis, ciets un glums. Knābis slīdēja pa viņu un nekur neatmetās. Izmisusi, dzērve skatījās tālāk: visur tas pats zilgan cietais spīdums sastindzis, nekustīgs. Pati nezinādama, ko dara, viņa uzgāja uz sastingušā ūdeņa. Bet tad nāca spēcīgs vēja grūdiens — dzērvei abas kājas paslīdēja uz vienu pusi, viņa smagi nogāzās uz slimā spārna un notrieca galvu pret cieto ūdeni. Acumirkli viņa sajuta sāpes, pavēra knābi brēcienam, bet nepaguva. Palika klusu gulam uz sava salauztā spārna, kā uz paklāja. Vējš pastūma viņu gabaliņu uz priekšu, tad atmetās. Baltās pūkas bira bez mītēšanās, drīz vien dzērve bij pārsegta kā ar baltu, siltu villaini. Brīdi vēl ezermalā bij redzamas dzērves pēdas un stripa no salauztā spārna. Bet baltās pūkas ātri izdzēsa arī tās.

Otrā rītā bērni skrēja uz ezeru slidināties. Pirmā atskrēja mazā meitene sarkani nosalušu degunu, mātes zābakos un jakā, kam piedurknes vilkāš pa zemi. Ar joni uzskrēja uz ledus, iespiedzās no prieka, pakrita un nodauzīja ceļgalus. Ceļgalus bružādama, viņa ieraudzīja dzērvi.

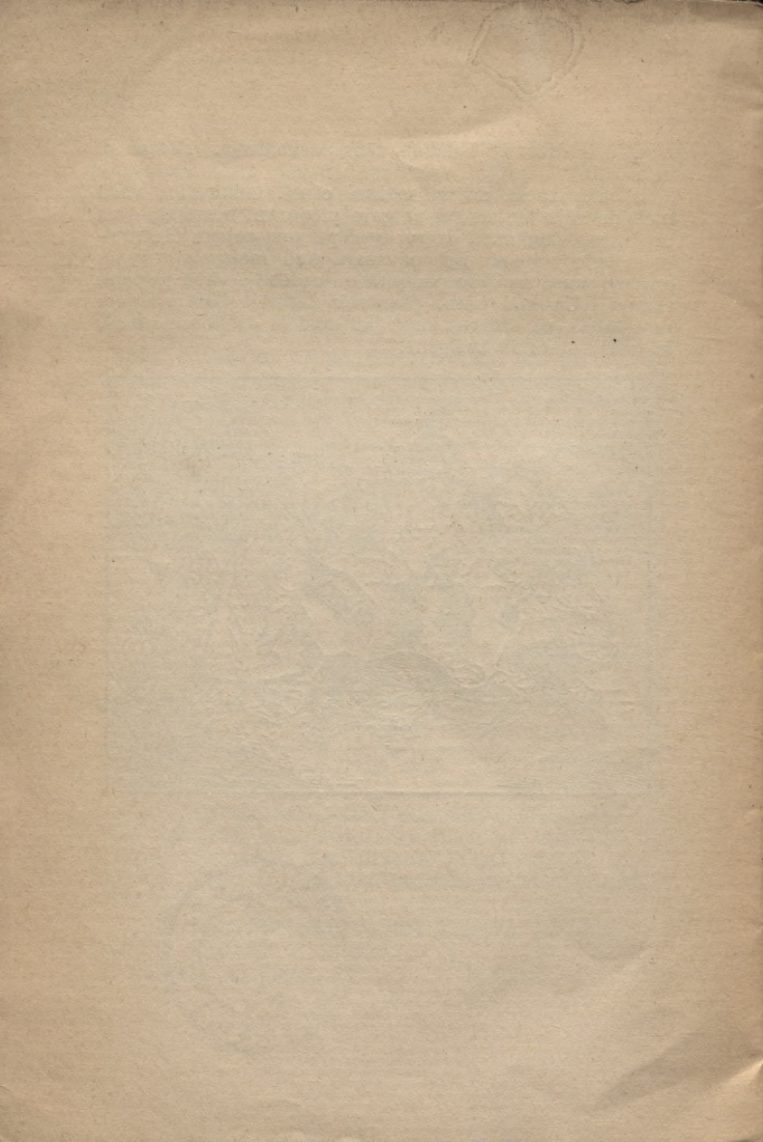
„Vai, kāds liels putns!“ viņa iesaucās. „Un gul. Nezi vai nav beigts!“

Saskrēja citi bērni.

„Tā ir dzērve,” lielākais zēns paskaidroja. „Nosalusī, nabadzīte!”

Puikas iznesa dzērvi mežam cauri, laukmalā. Mazā meitene gāja blakus un ar garo piedurkni berzēja asaras no acīm. Laukmalā dzērvi noslēpa zem zaļiem čiekurainiem egļu zariem. Bet pavasarī, kad mežmalā atkusa, apraka sausā smilksu paugurā un uzdēstīja virsū pienēpu čemuri. Un kad bērni pirmoreiz izskrēja basām kājām no istabas, uz dzērves kapa jau spīdēja dzeltens ziedīņš, kā maza staraina zvaigzne.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308046287

16. MAR. 1928